

اقتصاد دیجیتال در عراق

وزیر ارتباطات: نعیم الربایی

جمعیت کشور:
حدود ۴۰ میلیون نفر

جمعیت شهرنشین:
۷۰ درصد

GDP عراق:
۲۴۴ میلیارد دلار تا پایان ۲۰۲۰

ضریب نفوذ کاربران در بخش
ای کامرس (۲۰۲۰): ۴۰/۳ درصد

شاخص درآمد از هر کاربر در
سال (ARPU) در ای کامرس:
۲۰۵ دلار (۲۰۲۰)

درآمد (گردش مالی) در بازار
ای کامرس (۲۰۲۰): ۳ میلیارد دلار

درصد بالای جمعیت جوان: ۶۰
درصد جمعیت زیر ۲۵ سال

حجم بازار ای کامرس در منطقه منا (خاورمیانه و
شمال آفریقا): ۸/۳ میلیارد دلار (۲۰۱۹)
۲۸/۵ میلیارد دلار تا ۲۰۲۲
قابلیت افزایش ۳/۵ برابری

تعداد مشترک اینترنت: ۲۹/۸۲ میلیون (ضریب نفوذ ۷۵ درصد) از سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۰ بیش از ۱۱ میلیون مشترک جدید به اینترنت متصل شده‌اند.

تعداد مشترک تلفن همراه: ۴۰/۸۹ میلیون (۱۰۳ درصد به نسبت جمعیت)

تعداد کاربر شبکه‌های اجتماعی: ۲۱ میلیون (۵۳ درصد)

متوسط سرعت اینترنت موبایل: ۹/۸۱ مگابیت در ثانیه

متوسط سرعت اینترنت خانگی: ۲۳/۱۳ مگابیت در ثانیه

منشا ترافیک اینترنت به تفکیک: ۷۷ درصد از موبایل و ۲۱ درصد از رایانه شخصی

حجم افرادی که حساب بانکی دارند: ۲۰ درصد

حجم افرادی که کارت اعتباری دارند: ۱/۸ درصد

حجم افرادی که خرید آنلاین یا پرداخت آنلاین می‌کنند: ۱۴ درصد

۹۶ درصد موبایل‌ها در عراق اعتباری و ۴/۴ درصد دائمی است.

۸۳/۶ درصد ترافیک اینترنت از دستگاه‌های اندرویدی و ۱۶/۳ درصد از اپل است.

شبکه‌های اجتماعی در عراق

(فیلترینگ در عراق وجود ندارد)

شبکه‌های اجتماعی همچون اینستاگرام، فیسبوک، توییتر و سایتی نظیر یوتیوب جزء پربازدیدترین سایت‌های عراق هستند. تعداد کاربران شبکه‌های اجتماعی در عراق: ۲۱ میلیون نفر (۵۳ درصد)

حجم مخاطبان شبکه‌های اجتماعی: ماهانه بیش از ۳۵ میلیون نفر از کاربران اینترنت در عراق به تفکیک زیر مخاطب شبکه‌های اجتماعی هستند:

۶۶٫۱ درصد
استفاده از
یوتیوب

۸۰ درصد
استفاده از
واتس اپ

لینکدین
۱ میلیون نفر

توییتر
۱٫۲۸ میلیون نفر

اسنپ چت:
۶٫۵۵ میلیون نفر

اینستاگرام
۹٫۵ میلیون نفر

فیسبوک
۱۷ میلیون نفر

مهمترین پلتفرم‌های اقتصاد دیجیتال عراق

DASY2.com

السوق المفتوح
opensooq.com

نوع	السوق المفتوح	Kurdsale	Mredy.com	Dasy2.com	kurdshopping
صنعت	نیازمندی آنلاین	ورتیکال خرید، فروش و رهن خودرو در کردستان عراق	نیازمندی آنلاین	نیازمندی آنلاین	نیازمندی آنلاین
سال تاسیس	۲۰۱۲		N/A		
تعداد کارمند	تا ۲۵۰ نفر				
نوع شرکت	سهامی خاص	سهامی خاص		سهامی خاص	
مقر اصلی	آمان، اردن (دارای سرمایه‌گذار آمریکایی)	کردستان، عراق	عراق	عراق	عراق (طراحی شده توسط ایرلندی‌ها)
نصب گوگل پلی		۱۰ هزار	۵ هزار	۵ هزار	۱۰۰ هزار
رتبه الکسا	۴۷	۱۷۲۱	۲۰۷۹	۱۷۹	۴۸۵

با توجه به ساختار قومی و قبیله‌ای در عراق، غیر از این سایت‌ها بسیاری از مردم محلی از طریق پیج‌های فیسبوک خرید و فروش انجام می‌دهند.

السوق المفتوح

opensooq.com

کشورهایی که
«السوق المفتوح»
در آن فعال
است:

تاکسی‌های آنلاین فعال در عراق

Bolt

Careem

Bolt

بولت یک سرویس تاکسی آنلاین است که در ۳۵ کشور و ۱۵۰ شهر غالباً اروپایی فعال است و از سال ۲۰۱۹ تنها در شهر بغداد عراق سرویس می‌دهد. بولت متعلق به کشور استونی است و توانست در ۲۰۱۸ به یک استارت‌آپ یونیکورن تبدیل شود. بولت همکاری استراتژیک با شرکت Didi Chuxing چین دارد.

Careem

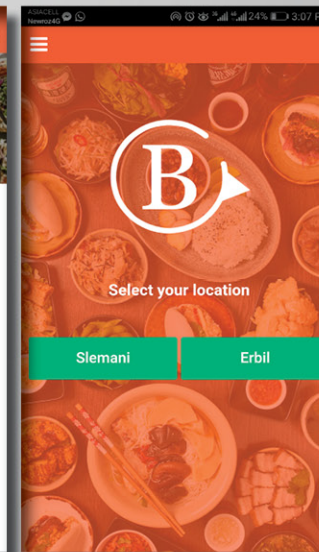
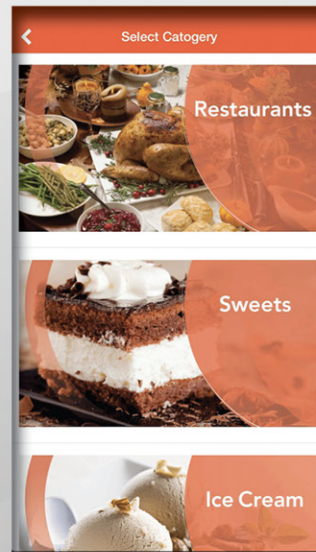
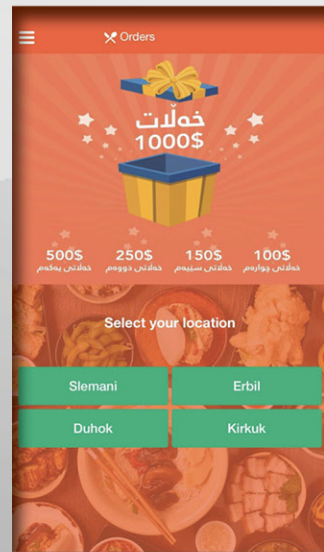
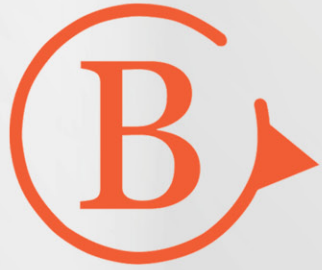
سرویس کریم در تابستان ۲۰۱۹ فعالیت خود را در بغداد، سپس شهرهای نجف و بصره (که حمل‌ونقل عمومی بسیار ضعیفی دارد) آغاز کرد و طبق برآوردها حدود ۴ میلیون کاربر را در عراق هدف گرفته است. ضریب نفوذ واتس اپ در عراق ۸۰ درصد است و کریم با اتصال به واتس اپ از طریق یک bot کار می‌کند. کاربر عراقی برای تاکسی گرفتن به هر یک از زبان‌های عربی یا انگلیسی به بات واتس اپ پیام می‌دهد و اگر شماره تلفنش در دیتابیس کریم باشد، سپس با ارسال لوکیشن خود تاکسی در محل حاضر می‌شود. در پایان سفر کاربر با ارسال عدد ۱ تا ۵ می‌تواند به راننده امتیاز بدهد. کریم با آگاهی به شرایط عراق این سیستم را در این کشور توسعه داده است. کریم توسط دو فرد اهل کشور پاکستان و دیگری سوئد در سال ۲۰۱۲ در دوبی کارش را آغاز کرد و اکنون تحت تملک شرکت آمریکایی تاکسی آنلاین "اوبر" است که به قیمت ۳/۱ میلیارد دلار خریداری شد. کریم سرویس‌های دیگری از جمله پرداخت و سفارش آنلاین غذا هم به مجموعه خدمات خود اضافه کرده و بزرگترین اپلیکیشن سفارش تاکسی در منطقه خاورمیانه است که دامنه نفوذ آن به فلسطین نیز می‌رسد.

پلتفرم سفارش آنلاین غذا

برسیمه Brsima

سال تاسیس	۲۰۱۷
محل فعالیت	عراق
تعداد کارمندان	۵۰
نصب گوگل پلی	+۱۰۰۰۰
محل سرویس دهی	سلیمانیه و اربیل

چالش‌های عمده برای رشد ای‌کامرس در عراق

مشکل امنیتی: شناسایی و ترور افراد در هنگام ارسال بسته به درب منازل

کمبود سواد دیجیتال مردم

پرداخت آنلاین: مردم به بانک‌ها اعتماد ندارند و ترجیح می‌دهند پول نقد هنگام تحویل کالا بپردازند یا کارت به کارت کنند

ارسال کالا: شبکه لجستیک و ارسال قوی وجود ندارد.

مشکل زیرساخت شبکه اینترنت

چرا مردم عراق ترجیح می‌دهند خرید آنلاین خود را به صورت حضوری و نقدی پرداخت کنند؟

%64

۶۴ درصد تمایل دارند پس از دریافت کالا پرداخت کنند

%35

۳۵ درصد به این دلیل که حساب و کتاب خرج‌ها در خرج نقدی آسان‌تر است

%33

۳۳ درصد به این دلیل که اعتماد ندارند اطلاعات کارت اعتباری‌شان ذخیره نشود

%9

۹ درصد به این دلیل چون فکر می‌کنند خرید اعتباری‌شان گران‌تر تمام می‌شود

حجم افرادی که خرید آنلاین یا پرداخت آنلاین می‌کنند:

%14

%8

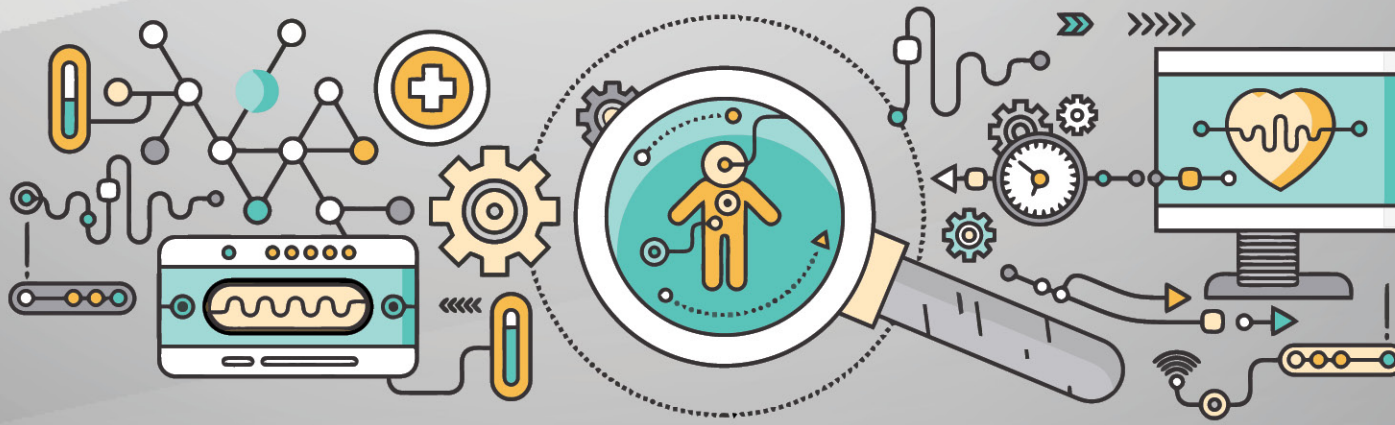
۸ درصد به این دلیل چون تمایل ندارند دیگران از خریدشان مطلع شوند

پلتفرم ای کامرس همچون دیجی کالا در ایران، در عراق وجود ندارد و عمده پلتفرم‌های فعال در زمینه نیازمندی‌های آنلاین (Classified) هستند. پلتفرم سفارش آنلاین غذا غالباً تلفنی و محلی هستند و تاکسی آنلاین بومی نیز به دلیل اینکه بیش از ۸۰ درصد مردم خودروی شخصی دارند، جان نگرفته است.

بازیگران اقتصاد دیجیتال عراق

نوع صنعت	کشور
کریم (تاکسی آنلاین)	آمریکا
کرد شاپینگ (پلتفرم آگهی آنلاین)	ایرلند
السوق المفتوح (پلتفرم آگهی آنلاین)	اردن
بولت (تاکسی آنلاین)	استونی - چین

بازیگران اقتصاد سنتی عراق

کشور	نوع صنعت
آمریکا	نفت (اکسون موبیل)
ترکیه و چین	مبلمان و وسایل خانگی
برزیل و اسپانیا	پروتئین و مواد غذایی
چین	برق (پیش‌تر قرار بود ایران برنده مناقصه دکل‌های برق فشار قوی در عراق باشد)

بازار اقتصاد دیجیتال در عراق از چهار جهت جمعیت جوان، آمار رو به رشد ضریب نفوذ اینترنت در کشور عراق (افزوده شدن ۱۱ میلیون مشترک جدید در یک سال)، سرعت مناسب اینترنت و نبود پلتفرم‌های قدرتمند بومی بسیار جذاب و بکر است. نکته جالب در مورد تجارت الکترونیک عراق این است که در نبود یک فروشگاه آنلاین بزرگ همچون دیجی‌کالا در ایران، پلتفرم‌های نیازمندی آنلاین همچون دیوار در عراق رونق دارد و مبادلات آنلاین از طریق آن و پیج‌های فیسبوک صورت می‌گیرد که بزرگترین بازیگر فعال این عرصه «السوق المفتوح» از کشور اردن با سرمایه‌گذار آمریکایی است. عمده نفوذ شرکت‌های فناوری در عراق، آمریکایی و اروپایی است و فضای بکری برای ورود کشورهای هم‌چون ایران وجود دارد. اما در این میان موضوع امنیت برای کسب‌وکار در عراق بسیار کلیدی و مهم است.

